

Budapestre vonatkozó újságcikk

Oszályozás

362.7

Szerző:

Cím: Százezer csavargó gyermek

Budapest utcáin

Forrás:

Pesti Napló

Byp.
(Helv)1920 X 13
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1920"

Személy

Helyszám

Százezer csavargó gyermek Budapest utcáin

Zsufolva van minden gyermekmenhely és gyógyintézet – Beszélgetés Morvay Jánossal, a Katolikus Patronage Egyesület fiuotthonának igazgatójával

(Saját tudósítónktól.) A gyermek, akinek háboruban nyomorékká lett, forradalmakban elzülött szülei egy falat kenyeret sem tudnak már adni, kikerül az utcára. Ott csatangol dologtalanul és a jobbik esetben koldul naphosszat, a rosszabbik esetben pedig kisebb-nagyobb lopásokkal tartja fenn magát. És ezt folytatja, míg valahol meglátja a rendőr, vagy míg a meglopott kofa vagy villamosutas észreveszi, átadja a rendőrnek és beviszik a kapitányságra. Innen a fiatalokurak bíróságához, majd a Katolikus Patronage Egyesület fiuotthonába kerül, ahol egy időre megfelelő elhelyezést talál. De azután innen is tovább kell küldeni; elküldik a javítóintézetbe, ahonnan megszökik, vagy kiadják tanoncnak iparmesterekhez, ahonnan sok esetben szintén megszökik. Megint kikerül az utcára és újból csavargó, míg megint elfogja a rendőr. És a szomorú körforgás így folytatódik tovább.

A háború és a forradalmak alatt rettenetes méreteket öltött a züllés a gyermekek között. A társadalom előtt ez nem újság immár; a csavargó, a tolvaj gyerek feltűnik az utcán mindenfelé, egyszerűen kikerül a nyilvánosság elé valami statisztika is a gyermekbűnözések számnának ijesztő szaporodásáról és az egyéb szimptomák erősödéséről. A társadalom mégis, mintha minderről nem venne tudomást, nyugodtan nézi a rettenetes kór terjedését.

— Az én véleményem szerint legalább nyolcvan-százezer gyerek csatangol mostandában Budapest utcáin — mondotta tudósítónknak Morvay János, a Katolikus Patronage Egyesület Fiuotthonának igazgatója.

Százezer gyerek, aki példájával, tanításával

egymást rongja meg, aki hirhedt zsebtolvajokat és betörőket választ mintaképül, akikből csak dologtalan munkakerülő, vagy hivatásos gonosztevő válhatik, ha továbbra is magukra maradnak. Akiknek csak egy kis töredéke kerül a hatóságok kezébe, javítóintézetbe vagy egyéb helyre, ahol még megmenekülhet. Százezer ember, aki valamennyi a társadalom nyakán fog élni, mint nemdolgozó gonosztevő, vagy mint börtöntöltelék! Talán a legnagyobb veszedelem ma, a sok nagy veszély között, talán a legsúlyosabb betegség, ahely a társadalmunkat emésztheti.

Az egyetlen intézmény, amely ma komolyan próbál szembeszállni ezzel a veszedelemmel, amely megpróbálkozik az elhagyott, rossz utra tévedt gyermek megjavításával, nevelésével: a Katolikus Patronage Egyesület Fiuotthona. A rendőrségről és a gyermekbíróságról ide utalnak be minden csavargó, vagy büntetlen kapott gyermeket; itt helyezik el, itt figyelteik meg, itt igyekeznek a jó utra téríteni őket. De a munka szinte gigászi méretű és mindig növekszik; az eszközök pedig a feladat nagyságához képest mindig jelentéktelenebbek lesznek.

Az intézmény jelenleg a Honvéd-utcai volt gyalogsági laktanyában van elhelyezve. Az egyik szárnyépület két emelete a gyermekeké; a nagy daktanya-termek az ő számukra vannak berendezve, az udvar, a folyosók, a lépcsők gyermekekkel vannak tele. Apró, 4—5 éves kis utcagyerekek, nyomorék kis fiúk, csikorgó géplábasak, elkorcsosult, puffadt fejű, szomorú kis alakok, ott üldögélnének wöndösen a hosszú padokon. Az egészségsek a lépcsőket surolják, a műhelyekben dolgoznak, egy páran lenn az udvaron szaladgálnak.

játsszanak.

A háború előtt évenként átlag három-négy-száz gyerek került az otthonba, az elmúlt esztendőben már 2642 gyermeket fogadtak be itt, az idén pedig előreláthatólag még ennél is jóval nagyobb lesz ez a szám. Négy éves a legfialabb, huszonegy-huszonkét éves a legidősebb; van közöttük magyar, német, román és tót, mindenféle nemzetiségű és mindenféle vallású; egyformán befogadják mindannyit, egyenlően bántanak valamennyivel. A legtöbb nyomorgó munkáscsalád gyermeke; a háború eleje óta azonban mind több és több a középosztályhoz tartozó család gyermeke. Szembetűnően igazolják ezt az otthonba kerülő gyerekek iskolai képzettségét feltüntető adatok, míg azelőtt a legtöbb kis csavargó egyetlen elemi osztályu tudással került ide, most nagyon sok közöttük a gimnázista, realista, a pécsi iskolák felső osztályait, az ipariskolát végigjárt gyerek. A családi fegyelm és az ellenőrzés megszűnt a magasabb társadalmi osztályokban is, amint a nyomorúság tért hódít és magának foglal le minden figyelmet.

Állandóan 150—200 gyerek van az otthonban; egy részüket itt tartják, míg kiadják őket munkára, vagy visszahozzák őket szüleikhez; másokat a fiatalokurak bírósága utal be megfigyelésre. Itt a növelek és tanítók megfigyelik a gyereket, hogy romlott-e, rossz-e, vagy csak véletlenül megévedt talán; kellő megfigyelés után azután jelentést tesznek a bíróságnak és a megfelelő büntetés vagy javító nevelés alkalmazását ajánlják. Egy harmadik csoportot azok képeznek, akiket a bíróság már elítélt fogházra vagy javító nevelésre s akik itt várják be, amíg büntetésük kitöltésére elküldik őket a megfelelő intézetbe.

Négy tanító és öt iparmester foglalkozik az otthonban a gyermekekkel. Napjukat tanulásal és munkával töltik; mintegy öt órát dolgoznak, takarítanak, főznek, ruhákat javítanak az otthonban, vagy a különböző műhelyekben dolgoznak. Néhány órán át pedig tanulnak, legna-

sz.

ros

gyobbreszt ismételtetik tanítók vezetésével aztadniok a tanoncoknak ellátást és ruhát. Ezen a ba-
 amit már régebben az iskolában hallottak. jon most ugy próbálnak segiteni, hogy lakást, el-

Az intézmény jelenleg igen nagy nehézségek-látást és ruhát az otthonban adnak a gyermekek-
 kel küzd; mindenféle anyagi akadályok hátráltat- nek és onnan járnak ki a városba dolgozni. Má-
 ják tevékenységét. Először is nincs megfelelő he- sokat kiküldenek a Patronage Egyesület rákos-
 lyiségük, a kezárnya csak ideiglenes hajlék, leg- szentmihályi kertészetébe és ott kertészekké kép-
 közelebb átköltöznek a volt 4. számú tartalék- zik ki őket. Sokkal nagyobb azonban a baj az
 kórház Üllői-uti épületébe, amelynek átalakításán egészen kicsi és a beteg gyermekekkel.

már dolgoznak is. Sok nehézséggel jár a gyerme- x x x x x x x x x x x x x x x x x x
 kek ellátásához, ruházásához szükséges anyagi x x x x x x x x x x x x x x x x x x
 eszközök előteremtése is, amelyeket jelenleg leg- gyermekmenhelyek szafolva vannak; a magán jó-
 nagyobbreszt a külföldi jótékony missziók bizo- tékony-intézményekben sehol sincs egyetlen üres
 sítanak; a legnagyobb baj azonban az, hogy nem hely sem; a nyomorék gyermekek menhelyén hó-
 tudnak gondoskodni a gyermekről, aki már né- napokig kell várni egy-egy üresedésre. A Patro-
 hány hónapot ott töltött az intézetben és akit nage Egyesület hiába küldi az egyik memorandu-
 tovább kell küldeni, az egészségesekeket nem tud- mot a másik után az illetékes hatóságokhoz,
 ják munkába küldeni, a betegeket nem tudják hiába próbál társadalmi mozgalom útján enyhíteni
 megfelelő intézetekben elhelyezni, mindenütt és a lehetetlen helyzetben, nem tudnak elérni semmit
 minden téren szinte leküzdhetetlenül nagy a nyo- sem.
 moruság és a hiány.

Az iparosok nem igen vesznek magukhoz ta- A szükség pedig szinte elképzelhetetlenül
 noncokat, de különösen nem ugy. ha nekik kell nagy; nap-nap után fordulnak elő esetek, amelek
 nem férnek halasztást vagy habozást, ahol segí-
 teni kell minden áron. Az otthon pedig nem vég-
 leges elhelyezésre, állandó tartózkodásra való.

— Néha igazán szinte tehetetlenül áll az em-
 ber, — mondta tudósítónknak Morvay igazgató. —
 Megjelenik nálunk egy asszony, négy gyermekek-
 ke; elmondja, hogy a férje a kommun alatt elhagyta,
 ledér életet élt és vérbajt kapott. Tőle az asszony
 is megkapta a betegséget. Most kórházba kell men-
 nie, négy gyermekével x x x x x x x x x
 x x x x x x x x x x x x x x x x x x
 x x x x x x x x x x x x x x x x x x
 x x x x x x x x x x x x x x x x x x
 mit is tehetnénk egyebet? — felvesszük őket, rájuk
 fogjuk, hogy az utcán csavarogtak és beutaljuk a
 négy kis gyermeket a javító-intézetbe. Ez sem ép-
 pen megfelelő hely a számukra, de legalább el-
 vannak látva valahogy. Más gyermekeket azért
 hoznak ide a szülők, mert nem tudnak nekik enni
 adni, vagy mert ők maguk is látják, hogy a gyer-
 mek egész nap elhagyatva, a züllés útjára került.